

Katedra bohemistiky PF UJEP

KLAUZURNÍ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA

Bakalářské studijní programy – Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura (jednooborové studium)

Český jazyk a literatura (dvouoborové studium)

Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání

Datum: 10. května 2013

Jméno a příjmení:

Aprobace:

Identifikační číslo:

Disciplína	Počet bodů
Stylistika	
Syntax	
Morfologie	
Lexikologie, slovtvorba	
Fonetika, fonologie, pravopis	
CELKEM	

Celkové hodnocení:

A

B

C

D

Vzdělání jako zboží?

Jsme přesvědčeni o tom, že na vzdělání nelze uplatňovat tržní principy. Uplatňování tržních mechanismů se například projevuje v koncepci třístupňového vysokoškolského studia „Produkce“ bakalářů je levnější a rychlejší než vzdělávání magistrů. Studium nemůže ovšem z logiky věci dosahovat potřebné hloubky.

Rozdělení studia do tří stupňů (bakalář, magistr, doktor) jde proti smyslu některých oborů, zvláště těch, které vyrůstají z tradiční vzdělanosti a které nelze při nejlepší vůli souvisle obsáhnout za tři roky bakalářského studia (studium japonštiny, archeologie, učitelství a mnohých dalších).

Vzdělávání se dnes „měří“ body (kredity), jejichž dostatek si musí student zajistit; radost z poznávání tak může být odsunuta do pozadí. Nové systémy vysokoškolského studia nahrazují tradiční studijní kruhy, které zažili ještě dnešní třicátníci a které spontánně zajišťovaly ducha pospolitosti a lidského sdílení.

Tyto nové modulové systémy (vycházející z politiky Evropské unie) sice umožňují prostupnost a volbu, ale svojí roztržitostí vedou také k tomu, že vzdělávání i jeho očekávaný výsledek postrádá jednotící princip a zároveň znesnadňuje práci pedagoga.

Vysokoškolský učitel, jenž má vést skupinu studentů, z nichž někteří absolvovali kurz etiky výzkumu, druzí kurz ekologie a jiní kurz zdravého životního stylu (!), ale žádní z nich úvod do filozofie, nemůže v navazujícím modulu stavět na společných znalostech studentů. V tomto chaosu se ztrácí společný obsah vědění a také přemýšlení v souvislostech.

Pokud se přístup ke vzdělávání bude ubírat výše naznačenou cestou (technizace, permanentní „reformy“ namísto dlouhodobé koncepce, adorování západních vzorů, ekonomizace, masovost), nepovede to ke zvyšování kvality vzdělávání, ale k jeho devalvaci. Protože všichni procházíme různými typy a stupni škol (právníci, zemědělci, poslanci, učitelé, řemeslníci, inženýři, vojáci, prodavači, lékaři ...), snižování úrovně vzdělávání (a tím i vzdělanosti a morálního klimatu společnosti) bude mít dalekosáhlé celospolečenské důsledky.

Tereza Rábová, doktorandka UK FSV, Ondřej Hník odborný asistent UK PedF

STYLISTIKA

1. a) Do kterého funkčního stylu byste zařadili uvedený text?

.....

b) Do které jeho podoblasti?

.....

2. a) Jaké slohové postupy se v textu převážně uplatňují?

.....

b) O jaký slohový útvar se podle vás jedná?

.....

3. a) Jak je text členěn z hlediska horizontálního?

.....

b) Charakterizujte hlavní téma celého textu.

.....

c) Jaký názor zastává autor ohledně koncepce třístupňového vysokoškolského studia?

.....

4. Které prostředky vertikálního členění se v textu uplatňují?

.....

5. K výrazu *devalvace* přiřaďte adekvátní slohový příznak. Vybírejte přitom ze škály - výraz knižní, slohově neutrální, hovorový, termín.

devalvace –

SYNTAX

1. Označte věty deagentní nebo dekauzativní a podtrhněte v nich predikát.

- a) *Vzdělání se dnes měří body.*
- b) *Kredity si musí student zajistit.*
- c) *V tomto chaosu se ztrácí společný obsah vědění a také přemýšlení v souvislostech.*
- d) *Radost z poznání může být odsunuta o pozadí.*

2. Vysvětlete rozdíly mezi následujícími dvěma výpověďmi (elementárními textovými jednotkami) s ohledem na jejich pozici a funkci ve stavbě textu.

- a) *Uplatňování tržních mechanismů se například projevuje v koncepci třístupňového vysokoškolského studia.*
- b) *Uplatňování tržních mechanismů se projevuje například v koncepci třístupňového vysokoškolského studia.*

A.

.....

.....

B.

.....

.....

C.

.....

.....

3. Znázorněte plošným schématem stavbu tohoto souvětí. Náležitým způsobem a čitelně (na úrovni VŠ, nikoli ZŠ) запиšte informace o všech jeho větách a jejich gramatických a sémantických vztazích.

Tyto nové modulové systémy, vycházející z politiky Evropské unie, sice umožňují přístupnost a volbu, ale svojí roztržitostí vedou také k tomu, že vzdělávání i jeho očekávaný výsledek postrádá jednotící princip a zároveň znesnadňuje práci pedagoga.

4. K uvedeným větám přiřaďte gramatický větný vzorec.

a) *Jsme přesvědčení o tom, že na vzdělání nelze uplatňovat tržní principy.*

.....

b) *Takový přístup ke vzdělání nepovede ke kvalitnímu vzdělání, ale k jeho devalvaci.*

.....

c) *Produkce bakalářů je levnější a rychlejší než vzdělání magistrů.*

.....

5. Zaznamenejte čitelně a přehledně v plošném schématu stavbu této věty jednoduché. Určete její větné členy a gramatické a sémantické vztahy mezi nimi.

Některé obory, např. japanistiku, archeologii, učitelství, ale i mnoho dalších, nelze při nejlepší vůli souvisle obsáhnout během tříletého bakalářského studia.

6. Uveďte:

a) k jakým účelům užíli autoři textu závorek,

b) alespoň dva rozdíly ve funkci takto vyznačených výrazů.

a)

.....

.....

b)

.....

.....

.....

MORFOLOGIE

1. Určete slovní druh slov užitých v textu.

(např. *svůj* – zájmeno)

o

tři

princip

zažít

výše (poslední odstavec)

2. Určete deklinační vzor níže uvedených podstatných jmen.

(např. *schopnost* – kost)

pospolitost

modul

vzdělávání

3. a) Utvořte přičestí trpné pro mužský rod jednotného čísla od slovesa *zažít*.

.....

b) Utvořte přídavné jméno trpné pro ženský rod množného čísla od slovesa *uplatňovat*.

.....

4. a) Utvořte verbální substantivum od slovesa *měřit*.

.....

b) Určete slovní druh slova *souvisle*, které se vyskytuje ve druhém odstavci textu.

.....

c) Utvořte 6. pád množného čísla od podstatného jména *pedagog*.

.....

d) Utvořte 1. pád množného čísla mužského rodu životného od přídavného jména *vysokoškolský*.

.....

e) Utvořte 2. stupeň od příslovce *souvisle*.

.....

4. a) Určete druh zájmena *tyto*.

.....

b) Napište infinitiv ke slovesnému tvaru *jsme přesvědčeni*.

.....

5. a) Utvořte přechodník přítomný pro mužský rod jednotného čísla sl. rodu činného od slovesa

ubírat

b) Utvořte přechodník minulý pro střední rod jednotného čísla sl. rodu činného od slovesa

absolvovat

6. Uveďte latinský název pro slovo *příslovce*:

.....

LEXIKOLOGIE A TVOŘENÍ SLOV

1. Určete základové (bezprostředně motivující) slovo k těmto slovům obsaženým v textu. Uveďte toto slovo alespoň k osmi příkladům.

Např: *vzorný* ← *vzor*, *vzdělání* ← *vzdělat*

<i>tržní</i>	<i>produkce</i>	<i>učitelství</i>
<i>souvisle</i>	<i>bakalářský</i>	<i>student</i>
<i>radost</i>	<i>studijní</i>	<i>třicátník</i>
<i>potřebný</i>	<i>tradiční</i>	<i>modulový</i>

2. Z předešlé nabídky vyberte čtyři slova cizího původu (přejímky) a vysvětlete, jakými prostředky (afixy) byla počestěna (domestikována).

Např. *japonského* ← S (=sufix) *-sk-* + K (=koncovka) *-ého*

.....

.....

.....

.....

Pokuste se vyjádřit přejímku *adorování* českým slovem či souslovím.

.....

3. Z prvního a posledního odstavce vyhledejte složeniny a spřežky a vysvětlete jejich vznik, např. *dobrovolný* ← *dobrá vůle*, *vědychtivý* ← *chtivý vědy*, *napříště* ← *na + příště*.

Zařaďte je do těchto typů pojmenování:

- (1) složenina pravá
- (2) složenina pravá
- (3) adverbialní spřežka
- (4) částicová spřežka

4. Jaké je hlavní téma tohoto textu, vyjádřitelné jedním slovem. Použijte ho jako hyperonymum (H) a uveďte 10 slov, které pod toho hyperonymum významově patří.

H:

.....

.....

5. Z textu vyhledejte deset slov, která vyjadřují varování před ohrožením tradičního vysokoškolského studia.

.....

.....

.....

FONETIKA, FONOLOGIE A PRAVOPIS

1. Transkribujte následující text (užijte pouze českou fonetickou transkripci).

Vysokoškolský učitel, jenž má vést skupinu studentů, z nichž někteří absolvovali kurz etiky výzkumu, druzí kurz ekologie a jiní kurz zdravého životního stylu (!), ale žádní z nich úvod do filozofie, nemůže v navazujícím modulu stavět na společných znalostech studentů. V tomto chaosu se ztrácí společný obsah vědění a také přemýšlení v souvislostech.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Vysvětlete význam následujících termínů a uveďte k nim náležitý příklad:

předklonka

asimilace znělosti

palatála

3. Jakou funkci plní pauzy v souvislé řeči?

.....

4. Podtrhněte jádro jednoslabičného slova *smrk*.

5. Opravte všechny jazykové chyby v textu:

„Česká Republika podle Evropských dat zpotřebuje na přímou léčbu diabetu okolo 10-ti % všech prostředků ve zdravotnictví tedy až dvacetpět miliard korun. Nadpoloviční většina jde na vrub komplikací které nemoc způsobuje. Například odumírání tkání, amputace končetin, slepota, problémy kardiovaskulární , uvedl profesor Kvapil.

Spřísnit by se měli podmínky pro udělování výjimek pro takzv. zvláštní denaturaci lihu. Analýza připouští že to bude těžké, protože někdy jde o receptury stanovené zahraničním odběratelem nebo vlastníkem, který je držitelem ochrany známky, či patentu.